

Recenzije publikacije „MODUS – Model suradnje odgojno-obrazovnih ustanova i organizacija civilnog društva u provedbi građanskog odgoja i obrazovanja“

Recenzije:

Sabina Damiani, Anton Finderle, Helga Možé, Marko Rajić

Publikacija je izrađena u sklopu projekta „MODUS – civilni i javni sektor za građanski odgoj i obrazovanje“, koji provode Udruga „Delta“, Centar za građanske inicijative Poreč, Udruga Breza iz Hrvatske i Menneskerettighetsakademiet iz Norveške.

Projekt „MODUS – civilni i javni sektor za građanski odgoj i obrazovanje“ je podržan sa 135.000 € kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Projekt se provodi uz sufinanciranje Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske.

Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Udruge „Delta“ i ne odražava nužno stavove država donatorica, Upravitelja Fonda i stajalište Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske.

Rijeka, 2023.

Način rada, pristup i metode organizacija civilnog društva bitno se razlikuju od onih primijenjenih u odgojno-obrazovnim institucijama što ponekad rezultira nerazumijevanjem i frustracijom pri provedbi programa i projekata suradnje. Ta suradnja vrlo često počiva na entuzijazmu pojedinaca sa strane škola i izrazito velikom angažmanu OCD-ova, no takav model suradnje generira neodrživost samih projekata te uglavnom nezadovoljstvo kod provoditelja. Kako je u samom Modelu i napisano, načini suradnje su još nedovoljno istraženi i nedovoljno usustavljeni. Postojeće suradnje nedovoljno su dobro definirane, kao i smjernice i obveze koje su uključene strane dužne ispuniti. Zato postoji veliki rizik dodatnog preopterećenja ionako već gustih programa nastavnika/ca i učenika/ca. Rezultat takvog načina rada je uglavnom usmjeren na ispunjenje ciljeva projekta/programa a premalo vremena ostaje za kvalitetnu provedbu i krajnju evaluaciju.

Kroz smjernice iz Modela kojima se daju alati za umrežavanje i rad jasno i realno su definirani problemi s kojima se odgojno-obrazovne ustanove i OCD-ovi najčešće susreću pri uspostavi i provođenju suradnje te kratko ali sveobuhvatno predstavlja korake (kroz primjere i rješenja) koje valja poduzeti kako bi suradnja bila uspješna.

Publikacija ovog Modela zasigurno će pomoći procesu uspostave sustavne metodologije suradnje i olakšati svim uključenim dionicima rad a samim time, nadam se, i potaknuti veći broj organizacija na umrežavanje.

Iz zaključka ispitivanja potreba za suradnju vidljivo je koji su problemi kojima se OCD-ovi i škole najčešće susreću (od kompleksne administracije do nedovoljnih financijskih sredstava ali i nedovoljna edukacija provoditelja/ica i dakako nejasan institucionalni okvir u kojima djelovati) te je svaki korak u davanju jasnijeg okvira tim suradnjama za koje se nadam da će biti sve češće i kvalitetnije, dobrodošao. Publikacija jasno pokazuje značaj poduzimanja svih koraka pri uspostavi suradnje, kako bi ona bila uspješna te uviđam koji su to elementi nedostajali u provedbi projekata u kojima sam i sama sudjelovala.

Ovaj Model je poseban, osim po svom pionirskom statusu na području RH i po razumljivom jeziku i detaljnom pristupu svim izazovima s kojima se susreću dionici pri provedbi GOO-a u školama. Postojanje priloga dodatno olakšava administrativne aspekte i ubrzava pripremu dokumentacije, praćenje provedbe te završnu evaluaciju.

Sabina Damiani, mag. art., provoditeljica programa i projekata kroz udruge u području kulture, umjetnosti i održivog razvoja i likovna pedagoginja s preko 10 godina iskustva u ostvarivanju različitih modela suradnje organizacija civilnog društva i odgojno-obrazovnih ustanova (vrtića, osnovnih i srednjih škola).

Priručnik „Model suradnje odgojno-obrazovnih ustanova i organizacija civilnog društva u provedbi građanskog odgoja i obrazovanja“ vrijedan je prilog u spajanju obrazovnog sektora i organizacija civilnog društva koji tu suradnju pomaže dignuti na višu operativnu razinu.

Postojeći sustav školstva je na pragu promjena kojima će se olakšati povezivanje obrazovnog i civilnog sektora. Porast socijalno–zdravstvenih i drugih problema koji su djelomično povezani s pandemijom, tromost i krutost sustava izazivaju reakciju, a jedna od njih je i potreba uvođenja komplementarnog predmeta poput građanskog odgoja i obrazovanja.

Koncept uvođenja cjelodnevne nastave i primjena Nacionalnog sustava obrazovanja za period do 2027. godine, dobra su sustavna podloga za daljnji razvoj oba sektora. U ovoj se publikaciji posebno inzistira na povezivanju i suradnji dvaju sektora, pa je ona izvrsna podloga za korištenje resursa koje imaju organizacije civilnog društva a koje učenicima mogu koristiti u obrazovanju. Vrijednost priručnika je u tome što omogućava fleksibilizaciju rada škola, prije uvođenja korjenitih reformi, omogućava školama da svoj rad organiziraju na suvremeniji način, nudeći im konkretne modele, obilazeći birokratske zavrzlake.

Pad društvenog utjecaja škola i nedostatna znanja učenika i nastavnika o civilnom društvu su naša realnost. Očito je da, posebice u ruralnim sredinama, ne postoji dovoljno razvijeno civilno društvo ili je njegov društveni utjecaj nizak. Ovaj priručnik doprinosi ublažavanju tih nedostataka i olakšava međusobno umrežavanje, te može svima, pogotovo nastavnicima koji nemaju druge resurse, pomoć u educiranju djece. Praktičan i s konkretnim primjerima, priručnik nudi i vrijedan dio koji neposredno pomaže gradnju suradnje s organizacijama civilnog društva, pogotovo zahvaljujući priložima. Priručnik vodi korisnika kroz sve dijelove procesa suradnje, ne zanemarujući niti jedan aspekt, koristeći svjetski relevantnu literaturu i autore.

Dva su aspekta u samoj publikaciji koja pružaju prostor za značajan napredak. Prvi je uloga lokalne i regionalne samouprave, koja kroz svoje mehanizme može imati puno veću ulogu u procesu razvoja civilnog društva i uvođenja građanskog odgoja i obrazovanja. Drugi je razvoj pozicije koordinatora i koordinatorica unutar škole, koji sada nije dovoljno precizno reguliran, u smislu projektne suradnje. U publikaciji je izvrsno detektirano koliko je njihova uloga značajna.

Anton Finderle, diplomirani je socijalni radnik, postdiplomant socijalne politike na Pravnom fakultetu u Zagrebu, dugogodišnji je zaposlenik Grada Pazina na području odgoja, obrazovanja, mladih i drugih područja unutar društvenog sektora, s višegodišnjim iskustvom u radu organizacija civilnog društva.

Vrijednost ove publikacije je u njenoj jednostavnoj sveobuhvatnoj temeljitosti. Na jednostavan način informira i obrazlaže temu, proces i krajnji cilj te nudi konkretne alate za provedbu.

Publikacija će svakako koristiti organizacijama civilnoga društva u pripremi prijedloga suradnje i pristupu školama. Korisna će biti školama, odnosno njihovim nastavnicima, da bolje shvate temu, proces, svrhu i ciljeve koji se žele postići. Jednima i drugima će to uvelike olakšati međusobnu suradnju. Mislim da su i prilozi ove publikacije vrlo korisna i važna komponenta, jer mogu olakšati i ubrzati posao provoditeljima.

Važno je da škole i organizacije civilnoga društva surađuju u provedbi GOO-a, za što je potrebno međusobno povjerenje. Stoga je, s jedne strane, potrebno voditi računa da u škole uđu organizacije civilnoga društva i stručnjaci iz civilnog sektora koji mogu kvalitetno obaviti posao, a s druge strane je izuzetno važno imati motivirane nastavnike, otvorene za suradnju. Ozbiljnost i temeljitost ove publikacije, posebno prilozi, mogu u tome pomoći. Naime, uz pomoć u provedbi i uštedi vremena, ova publikacija može osigurati standard kvalitete provedbe definiranjem polazišnih točki, krajnjih ciljeva kao i zajedničkih vrijednosti. A sve to će utjecati na kvalitetne odnose suradnika u provedbi, podizanje međusobnog povjerenja a time i dvosmjernog djelovanja, što je jako važno za dobar građanski odgoj.

Helga Možé, upraviteljica Zaklade za poticanje partnerstva i razvoj civilnog društva s dugogodišnjim iskustvom rada s organizacijama civilnoga društva, kao njihov partner ali i kao njihova članica, odnosno predsjednica. Kroz niz europskih projekata radila je na povezivanju OCD-a i obrazovnih ustanova.

Organizacije civilnog društva imaju fokus na određene teme ili potrebe društva a kroz iskustvo rada na tim temama akumuliraju znanja koja mogu prenijeti drugim članovima društva. Obrazovne ustanove trebaju iskoristiti priliku i u suradnji s OCD-ovima ta znanja prenijeti učenicima. Naučeno će učenicima pomoći aktivnije participirati u životu svoje zajednice. Publikacija modela suradnje je jedan od prvih koraka u tom procesu.

Ova publikacija prikazuje cijeli proces te detektira moguće poteškoće i nejasnoće, nudi prijedloge kako ih prevladati. Važnost publikacije se očituje u tome što je u istraživanje uključen veliki broj predstavnika udruga i obrazovnih ustanova te je tako lakše detektirano koje poteškoće i nejasnoće nastaju prilikom suradnje. Publikacija je izvrstan alat za sve sudionike procesa suradnje bez obzira na iskustvo. Onima koji tek planiraju krenuti u proces suradnje daje uvid što ih čeka i koje korake trebaju napraviti, čime zaobilaze početničke pogreške i lakše dostižu određeni cilj. Oni koji imaju iskustvo suradnje, kroz publikaciju dobivaju uvid gdje su do sada griješili i kako poboljšati taj proces, a priručnik može poslužiti i kao svojevrsni podsjetnik na nužne korake. Čitajući ovu publikaciju osvijestio sam da su neki koraci, koje sam smatrao manje važnima u cijelom procesu suradnje, zapravo bili ključni za podizanje procesa na višu razinu.

Dokumentacija je najčešće nešto što nam stvara odbojnost za upuštanje u projektne aktivnosti, pa su zbog toga prilozi iznimno važna komponenta ove publikacije. Prilozi vam mogu poslužiti kao podloga za izradu vlastitih dokumenta ili kao inspiracija za kreiranje posve novih dokumenta koji su temelj suradnje. Kroz publikaciju dobivate uvid o načinima na koji možete ostvariti suradnju, koje predradnje trebate napraviti i kojom dokumentacijom pratiti proces. Daje zaokruženu priču o suradnji, od planiranja do realizacije suradnje te vam je pomoć kroz cijeli proces.

Publikacija postavlja važna pitanja i daje odgovore na njih te ohrabruje one koji još nisu krenuli u procese suradnje, olakšava taj proces onima koji već imaju iskustvo, daje podršku i inspiraciju za daljnje suradnje.

Marko Rajić, mag. geogr. et hist. višegodišnji provoditelj aktivnosti građanskog odgoja u svojoj školi koji sedam godina aktivno surađuje s različitim organizacijama civilnog društva.

